

Δημήτρης Νάτσης – Ιουλία Σπυροπούλου

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

**ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ –
ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ
ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ
ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ 9/9/21**

Β' ΤΟΜΟΣ: ΔΟΜΗ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Διόρθωση: Ειρήνη Απέργη

Αργυρώ Διαμαντοπούλου

ΣΕΙΡΑ: ΜΕΛΕΤΗ (αρ. σειράς 137)

Τίτλος: Διδακτική Αρχαίων Ελληνικών - Κριτήρια αξιολόγησης στο αδίδακτο κείμενο με βάση τον νέο τρόπο εξέτασης, Β' τόμος

Συγγραφέας Δημήτρης Νάτσος - Ιουλία Σπυροπούλου

Τόπος και Χρονολογία πρώτης έκδοσης: Αθήνα, Ιανουάριος 2020

ISBN: 978-618-20113-55

Σελίδες: 244

Διάσταση σελίδας: 17x24 cm

Γραμματοσειρά: Calibri

Χαρτί: Chamois 100gr

Εκδόσεις: 24γράμματα / Γιώργος Δαμιανός

Διεύθυνση / Κεντρική Διάθεση:

Λεωφόρος Πεντέλης 77, Χαλάνδρι 152 34

Τηλ.: +30 210 612 70 74

Email: info@24grammata.com

Web site / e-shop: www.24grammata.com

Copyright © 2020 24γράμματα

Η γραφιστική επεξεργασία
έγινε στο ατελιέ γραφικών τεχνών
των εκδόσεων 24γράμματα
(Λεωφ. Πεντέλης 77, Χαλάνδρι, τηλ. 210 612.70.74)
Υπεύθυνη ψηφιακής σελιδοποίησης: Τόπη Κατερίνα
Δημιουργία εξωφύλλου: Μηνογιάννη Κατερίνα

Δημήτρης Νάτσης – Ιουλία Σπυροπούλου

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

**ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ –
ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ
ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕ ΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ
ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ 9/9/21**

Β' ΤΟΜΟΣ: ΔΟΜΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Διόρθωση: Ειρήνη Απέργη

Αργυρώ Διαμαντοπούλου

Εκδόσεις
24 γράμματα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

13. Υποτακτική Σύνδεση- Ονοματικές Προτάσεις.

Θεωρία για τις ονοματικές προτάσεις.

1ο κείμενο : Δημοσθένους, περί παραπρεσβείας 87- 89 : Η επανάπαυση των Αθηναίων δίνει πλεονέκτημα στον Φίλιππο.

Απαντήσεις.

2ο κείμενο : Πλάτωνος, Γοργίας 457 : Η αντίφαση στον λόγο του Γοργία απεικονίζει τους ανθρώπινους διαλόγους.

Απαντήσεις.

14. Υποτακτική Σύνδεση- Επιρρηματικές Προτάσεις.

Θεωρία για τις επιρρηματικές προτάσεις.

1ο κείμενο : Θουκυδίδου, ΣΤ 18 : Τα επιχειρήματα του Αλκιβιάδη υπέρ της εκστρατείας στη Σικελία.

Απαντήσεις.

2ο κείμενο : Πλάτωνος Συμπόσιον, 196e- 197c : Ο Έρωτας ως δημιουργική δύναμη.

Απαντήσεις.

15. Υποτακτική Σύνδεση- Αναφορικές Προτάσεις.

Θεωρία για τις αναφορικές προτάσεις.

1ο κείμενο : Δημοσθένους, περί τής ειρήνης 11- 13 : Η ανιδιοτέλεια και η τύχη χαρακτηριστικά του πολιτικού άνδρα.

Απαντήσεις.

2ο κείμενο : Θουκυδίδου, Δ126 : Το ολιγαρχικό φρόνημα των Σπαρτιατών είναι προτέρημα στην μάχη εναντίον των βαρβάρων.

Απαντήσεις.

16. Υποθετικοί λόγοι (φανεροί, λανθάνοντες, εξαρτημένοι, πλάγιοι).

Θεωρία για τους υποθετικούς λόγους.

1ο κείμενο : Λυκούργου, κατά Λεωκράτους 75- 77 : Ο όρκος του Αθηναίου εφήβου.

Απαντήσεις.

2ο κείμενο : Ξενοφώντος, Έλληνικά 6.5. 38- 40 : Τα οφέλη της Αθήνας από την σύναψη συμμαχίας με την Σπάρτη εναντίον της Θήβας.

Απαντήσεις.

3ο κείμενο : Δημοσθένους, κατά Μειδίου 42- 45 : Οι αυστηρές ποινικές ρήτρες της αθηναϊκής νομοθεσίας για εγκληματικές πράξεις.

Απαντήσεις.

4ο κείμενο : Πλάτωνος, Γοργίας 484 c- e : Η πρακτική αξία της ρητορικής έναντι της φιλοσοφίας.

Απαντήσεις.

5ο κείμενο : Πλάτωνος, Αλκιβιάδης Α, 105 a- c : Ο Αλκιβιάδης ως πολιτικός ηγέτης.

Απαντήσεις.

6ο κείμενο : Πλάτωνος, Φαίδων 84d- 85e : Η στάση του Σωκράτη απέναντι στον θάνατο.

Απαντήσεις.

17. Ρηματικά Επίθετα και Ανάλυσή τους.

Θεωρία για τα ρηματικά επίθετα και ανάλυσή τους.

1ο κείμενο : Πλάτωνος Κρίτων, 47e- 48d : Ο Σωκράτης προσδιορίζει τα ηθικά κριτήριά των αποφάσεών του.

Απαντήσεις.

2ο κείμενο : Ξενοφώντος, Λακεδαιμονίων Πολιτεία, 7, 1- 4 : Η απαξίωση του πλούτου στην Αρχαία Σπάρτη.

Απαντήσεις.

18. Πλάγιος Λόγος.

Θεωρία για τον πλάγιο λόγο και μετατροπή του.

1ο κείμενο : Αναγνωστικὸν Ζούκη, εὐχή Καμβύσου πρὸς Κῦρον τὸν πρεσβύτερον : Οι ευχές του πατέρα προς τον γιο και αντίστροφα.

Απαντήσεις.

2ο κείμενο : Ἀρριανουῦ, Ἀλεξάνδρου ἀνάβασις, Β,25,2- 4 : Η πυγμή του Μ. Αλεξάνδρου απέναντι στον Δαρείο, τον βασιλιά της Περσίας.

Απαντήσεις.

3ο κείμενο : Πλάτωνος, Φαίδων 68c- 68e : Η εγκράτεια και η ανδρεία δεν είναι αληθινές αρετές κατά τον Σωκράτη.

Απαντήσεις.

19. Κριτήρια αξιολόγησης για εξάσκηση.

1ο κείμενο : Λυσίου, κατά Φιλοκράτους 12- 13 : Η δικαιοσύνη είναι αμερόληπτη και δεν εξαγοράζεται.

Απαντήσεις.

2ο κείμενο : Ἴσοκράτους, περὶ τοῦ ζεύγους 2- 4 : Οι δημόσιες κατηγορίες δεν αρμόζουν σε ιδιωτική δίκη.

Απαντήσεις.

3ο κείμενο : Δημοσθένους, *περὶ τοῦ στεφάνου* 31- 33 : Η δωροδοκία από τον Φίλιππο ευνόησε τις κινήσεις του.

Απαντήσεις.

4ο κείμενο : Ίσοκράτους, *ἐπιστολαὶ (Β' Φιλίππῳ 1- 2)* : Η έγνοια του Ισοκράτη για τον Φίλιππο.

Απαντήσεις.

5ο κείμενο : Πλάτωνος, *Γοργίας* 526b- d : Η αμερόληπτη δικαιοσύνη στον κάτω κόσμο του Άδη.

Απαντήσεις.

6ο κείμενο : Ξενοφῶντος, *Συμπόσιον* 4.31- 4.32 : Η ένδεια έχει και τα πλεονεκτήματά της.

Απαντήσεις.

7ο κείμενο : Λυκούργου, *κατὰ Λεωκράτους* 109- 111 : Το αδίκημα της λιποταξίας είναι επαχθές στην αθηναϊκή παράδοση.

Απαντήσεις.

8ο κείμενο : Ξενοφῶντος, *Κυνηγετικός*, 13.1- 5 : Η κενότητα της σοφιστικής διδασκαλίας.

Απαντήσεις.

9ο κείμενο : Δίωνος Χρυσοστόμου, *Λόγος VIII* : Διογένης ἡ περὶ ἀρετῆς 26- 28 : Η έννοια "άθλος" στα κατορθώματα του Ηρακλή.

Απαντήσεις.

10ο κείμενο : Δίωνος Λόγος, *περὶ Ἐιρήνης καὶ Πολέμου*, 22 : Η διαχείριση των πολιτικῶν ζητημάτων από τους ρήτορες και τους φιλοσόφους.

Απαντήσεις.

11ο κείμενο : Πλάτωνος *Ἐρυξίας ἢ Περὶ Πλούτου*, 394 : Η σοφία υπερτερεί του πλούτου.

Απαντήσεις.

12ο κείμενο : Πλάτωνος, *Φαίδων* 113d- 114b : Η κρίση των ψυχῶν μετά θάνατον.

Απαντήσεις.

Βιβλιογραφία

14. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Είναι οι προτάσεις που εκφράζουν μία επιρρηματική έννοια του χρόνου, της αιτίας, του τρόπου, της υπόθεσης, του σκοπού, του αποτελέσματος, κ.λπ. Αυτές οι προτάσεις είναι οι αιτιολογικές, τελικές, συμπερασματικές, χρονικές, υποθετικές, εναντιωματικές και παραχωρητικές.
- Αυτές οι προτάσεις δεν εξαρτώνται, αλλά προσδιορίζουν επιρρηματικά κάποιο ρηματικό τύπο ή αφηρημένο ουσιαστικό.
- Λειτουργούν ως :
- Επιρρηματικοί προσδιορισμοί σε κάποιο ρηματικό τύπο της κύριας ή σπανίως σε αφηρημένο ουσιαστικό (που ισοδυναμεί ρήματος).
- Επεξήγηση σε ισοδύναμους επιρρηματικούς προσδιορισμούς που βρίσκονται στην κύρια ή σε κάποια άλλη πρόταση.

1. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Εισάγονται : ὡς, ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὅτε, ὀπότε, ὅσῳ, ὅπου [ὅτι > αιτιολογία αντικειμενική, ὡς > αιτιολογία υποκειμενική, εἰ > αιτιολογία υποθετική, ὅτε-ὀπότε > αιτιολογία γνωστή και δεδομένη].
- Συντακτικά ισοδύναμα : αιτιολογικές μετοχές, αναφορικο- αιτιολογικές μετοχές και προτάσεις, εμπρόθετοι αιτίας, γενική- δοτική της αιτίας.
- Προτάσεις κρίσεως: ἄρνηση οὐ.
- Εκφέρονται: οριστική, δυνητική οριστική, δυνητική ευκτική, ευκτική του πλαγίου λόγου.
- Συντακτική τους θέση :
- i. Επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στην κύρια πρόταση [συνήθως θα υπάρχει στη κύρια ρήμα ψυχικού πάθους, ή δεοντολογίας [πχ. χαίρω, λυπούμαι, αἰσχύνομαι=ντρέπομαι, ἀγανακτῶ, δεῖ, χρή, ἀναγκαῖόν ἐστι, προσήκει, πρέπει, εἰκός ἐστι, κ.λπ.].
- ii. Επεξήγηση σε συντακτικά ισοδύναμα [π.χ. εμπρόθετο αιτίας, αιτιολογική μετοχή, δοτική αιτίας, κ.τλ.].

π.χ. Οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον ὅτι Κύρος οὔτε ἄλλον πέμπει οὔτε αὐτός φαίνοιτο (= οἱ στρατηγοὶ απορούσαν διότι ὁ Κύρος οὔτε κάποιον ἄλλον στέλνει οὔτε ὁ ἴδιος εμφανίζεται) [αιτιολογική πρόταση ὡς ἐπίρρημα αιτίας στο ἐθαύμαζον] [Ξενοφῶντος, Κύρου Ἀνάβασις 2,1,2]

π.χ. οὐκ ἄξιόν ἐστι διὰ τοῦτο φοβεῖσθαι τοὺς πολεμίους, ὅτι πολλοὶ τυγχάνουσιν ὄντες (= δεν αξίζει να φοβάστε τους αντιπάλους για αυτό το πράγμα, δηλαδή επειδή τυχαίνει να είναι πολλοί) (αιτιολογική πρόταση, επεξήγηση στον εμπρόθετο αιτίας διὰ τοῦτο) [Πσοκράτους, Αρχίδαμος 60]

π.χ. παράδοτε ἡμῖν τὰ ὄπλα, ὡς οὐκ ἂν λάβοιτε βοήθειαν (=παραδώστε σε μας τα όπλα σας, διότι δεν θα λάβετε βοήθεια) (αιτιολογική πρόταση ως επίρρημα αιτίας στην κύρια)

π.χ. προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν ὑπὸ μὲν Ἀθηναίων ὑβριζόμενοι, ὑπὸ δὲ ὑμῶν ἀμελούμενοι (= εμεῖς ταιριάζει περισσότερο να πάρουμε τον λόγο, εφόσον έχουμε πολύ μεγάλα παράπονα εις βάρος σας, καθώς παρενοχλούμασταν διαρκῶς από τους Αθηναίους και εσεῖς αδιαφοροῦσατε) (αιτιολογική πρόταση ως επίρρημα αιτίας στο προσήκει) [Θουκυδίδου, Α 68]

π.χ. καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἦσσαν τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστη τιμωρία ἂν τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε (= και αυτό θα είναι περισσότερο συμφέρον για εσάς, εφόσον θα γίνετε ιστορικό παράδειγμα προς αποφυγή εξαιτίας της σφοδρότητας με την οποία θα σάς εκδικηθούν οι πρώην αντίπαλοί σας) (αιτιολογική πρόταση ως επίρρημα αιτίας στην κύρια) [Θουκυδίδου, Ε 90]

π.χ. Τί οὖν ὑπόλοιπόν ἐστιν αὐτοῖς, ὅπου τὰς μὲν διαθήκας αὐτοὶ προσομολογοῦσιν Θρασύλοχον καταλιπεῖν, τῶν δὲ νόμων τούτοις μὲν οὐδεὶς, ἐμοὶ δὲ πάντες βοηθοῦσιν; (=Τι είναι λοιπόν αυτό που απομένει σε αυτούς, εφόσον και αυτοί οι ίδιοι οι αντίδικοι ομολογούν, ότι ο Θρασύλοχος συνέταξε την διαθήκη και όχι κάποιος άλλος, εφόσον κανένας νόμος δεν τους καλύπτει, ενώ εμένα με καλύπτουν όλοι;) (αιτιολογικές προτάσεις ως επιρρήματα αιτίας στην κύρια) [Πσοκράτους, Αἰγινητικός 15]

π.χ. αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ του ἀνδρὸς ἐλήφθη αὕτη (= αυτή θα ονομαστέῖ γυναίκα, διότι από κομμάτι του ἀνδρα δημιουργήθηκε) (αιτιολογική πρόταση ως επιρρήμα αιτίας στην κύρια) [Γένεσις, 2,23].

Σημείωση : ἐπεὶ, ὡς σε αρχή περιόδου ή ημιπεριόδου

Σε αρχή περιόδου ή ημιπεριόδου, μετά από ισχυρό σημείο στίξης, χωρίς να υπάρχει κύρια πρόταση στην περίοδο, τότε το ἐπεὶ δεν εισάγει αιτιολογική πρόταση, αλλά είναι πλέον παρατακτικός σύνδεσμος και ισοδυναμεί με τον παρατακτικό σύνδεσμο γὰρ. Ενίοτε αυτό συμβαίνει και με το ὡς.

π.χ. ἐπεὶ (=γάρ) καὶ ἐνθάδε καὶ ἄλλοθι γεγόνασιν, καὶ ἔσσονται καλοὶ κάγαθοὶ ταύτην τὴν ἀρετὴν (= γιατί και εδώ και αλλού υπήρξαν και θα υπάρξουν καλοκάγαθοι άνθρωποι όσον αφορά αυτήν την αρετή) [Πλάτωνος, Γοργίας 526a]

2ο κείμενο : Πλάτωνος, Συμπόσιον 196e- 197c.

Ο Έρωτας ως δημιουργική δύναμη.

Το έργο του Πλάτωνα είναι ένα εγκώμιο στον Έρωτα. Στο παρακάτω απόσπασμα παρατίθεται ο λόγος του Αγάθωνα, ενός δραματικού συγγραφέα του 5ου αιώνα, προς τιμήν του οποίου γίνεται το Συμπόσιο, για να εορταστεί η νίκη του σε δραματικούς αγώνες. Ο ποιητής επιχειρεί να απαριθμήσει εγκωμιαστικά τα χαρακτηριστικά του Έρωτα, τον οποίο περιγράφει ως θεό με “ δύναμη” δημιουργική.

Καὶ πρῶτον μὲν, ἴν’ αὖ καὶ ἐγὼ τὴν ἡμετέραν τέχνην τιμήσω, ὥσπερ Ἑρξίμαχος τὴν αὐτοῦ, ποιητῆς ὁ θεὸς σοφὸς οὕτως ὥστε καὶ ἄλλον ποιῆσαι· πᾶς γοῦν ποιητῆς γίγνεται, κἂν ἄμουσος ἦ τὸ πρὶν, οὗ ἂν Ἔρως ἄψηται. Ὡς δὴ πρέπει ἡμᾶς μαρτυρίῳ χρῆσθαι, ὅτι ποιητῆς ὁ Ἔρως ἀγαθὸς ἐν κεφαλαίῳ πᾶσαν ποίησιν τὴν κατὰ μουσικὴν· ἅ γὰρ τις ἦ μὴ ἔχει ἢ μὴ οἶδεν, οὐτ’ ἂν ἐτέρῳ δοίη οὐτ’ ἂν ἄλλον διδάξειεν. Καὶ μὲν δὴ τὴν γε τῶν ζώων ποίησιν πάντων τις ἐναντιώσεται μὴ οὐχὶ Ἔρωτος εἶναι σοφίαν, ἢ γίγνεται τε καὶ φύεται πάντα τὰ ζῶα; ἀλλὰ τὴν τῶν τεχνῶν δημιουργίαν οὐκ ἴσμεν, ὅτι οὗ μὲν ἂν ὁ θεὸς οὗτος διδάσκαλος γένηται, ἐλλόγιμος καὶ φανὸς ἀπέβη, οὐδ’ ἂν Ἔρως μὴ ἐφάψηται, σκοτεινός; τοξικὴν γε μὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ μαντικὴν Ἀπόλλων ἀνεῦρεν ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος, ὥστε καὶ οὗτος Ἔρωτος ἂν εἴη μαθητῆς, καὶ Μοῦσαι μουσικῆς καὶ Ἥφαιστος χαλκείας καὶ Ἀθηνᾶ ἰστοουργίας καὶ Ζεὺς κυβερνᾶν θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων. Ὅθεν δὴ καὶ κατεσκευάσθη τῶν θεῶν τὰ πράγματα Ἔρωτος ἐγγενομένου, δῆλον ὅτι κάλλους· αἴσχει γὰρ οὐκ ἔπεστιν ἔρως. Πρὸ τοῦ δέ, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ εἶπον, πολλὰ καὶ δεινὰ θεοῖς ἐγίγνετο, ὡς λέγεται, διὰ τὴν τῆς Ἀνάγκης βασιλείαν.

ἐπειδὴ δ' ὁ θεὸς οὗτος ἔφυ, ἐκ τοῦ ἐρᾶν τῶν καλῶν πάντ' ἀγαθὰ γέγονε,
καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις. Οὕτως ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Φαίδρε, Ἔρωσ πρῶτος, αὐτὸς
ὢν κάλλιστος καὶ ἄριστος, μετὰ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἄλλων τοιούτων αἴτιος
εἶναι. Ἐπέρχεται δέ μοι τι καὶ ἔμμετρον εἰπεῖν, ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ ποιῶν

εἰρήνην μὲν ἐν ἀνθρώποις, πελάγει δὲ γαλήνην
νηνεμίαν, ἀνέμων κοίτην, ὕπνον τ' ἐνὶ κήδει.

ποίησις ἢ κατὰ μουσικὴν : ἡ τέχνη τῆς ποίησης, ἡ καλλιτεχνικὴ
δημιουργία (ἡ ποίηση ὡς πνευματικὴ παραγωγή)// **ζῶων ποίησις** : ἡ
γένεση, ἡ δημιουργία τῶν ἐμψυχῶν ὄντων// **δημιουργία τῶν τεχνῶν** :
πρακτικὴ ἐξέταση, ἐξάσκηση τῶν πρακτικῶν τεχνῶν (πιο ελεύθερα:
ἐξάσκηση ἐπαγγέλματος)// **ἢ μαθητοῖς/ - ἴδος** : ἡ μαθήτρια// **ἡγεμονεύω**:
εἶμαι ἢ συμπεριφέρομαι ὡς ἡγεμόνας, προηγούμενος, προπορεύομαι,
δείχνω τὸν δρόμο// **κυβερνάω/ - ῶ** : διευθύνω, καθοδηγῶ/ ενεργῶ ὡς
κυβερνήτης ἢ πηδαλιούχος// **κατασκευάζω** : ετοιμάζω, παρασκευάζω,
τακτοποιῶ, βάζω τάξη// **ὅθεν (ἀναφορικό επίρρημα)** , **στοὺς αἰτιοὺς**
(κυρίως) : γι' αὐτό, γι' αὐτὸν τὸν λόγο/ **ὅθεν δὴ (στοὺς αἰτιοὺς)** : «ἐξ
οἰασθήποτε πηγῆς», «καθ' οἰονδήποτε τρόπον»// **δηλον ὅτι**: φυσικά,
προφανῶς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. «Καὶ πρῶτον μὲν... τὰ ζῶα;» : Νὰ μεταφράσετε τὸ παραπάνω χωρίο τοῦ
κειμένου.

Μονάδες 20

A2. Ὁ Ἀγάθων, σὲ ἓνα λυρικό κείμενο, πλέκει τὸ ἐγκώμιο τοῦ Θεοῦ Ἐρωτα. Νὰ
παραθέσετε συνοπτικά τις ἀπόψεις τοῦ καὶ νὰ εντοπίσετε, μέσα στο κείμενο, τὰ
ἐκφραστικά μέσα ποὺ τεκμηριώνουν τὸν γλαφυρὸ χαρακτήρα τοῦ λόγου τοῦ.

Μονάδες 10

B1α. Να μεταφέρετε τους παρακάτω τύπους στο γ' πληθυντικό οριστικής και στο β' ενικό προστακτικής, στην φωνή και στον χρόνο όπου βρίσκονται.

ΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ	ΟΡΙΣΤΙΚΗ (γ' πληθυντικό)	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ (β' ενικό)
ἄψηται		
δοίη		
γένηται		
κατεσκευάσθη		

Μονάδες 4

B1β. Να μεταφέρετε τους παρακάτω τύπους του ρήματος στο β' ενικό της Οριστικής Ενεστώτα και παρατατικού, στην ίδια φωνή :

ΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ (β' ενικό)	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΤ. (β' ενικό)
ποιῆσαι		
χρηῆσθαι		
ἐναντιώσεται		
κυβερνᾶν		

Μονάδες 4

B1γ. «Οὕτως ἐμοὶ δοκεῖ... αἴτιος εἶναι» : Να βρείτε τα επίθετα του παραπάνω χωρίου τα οποία αναφέρονται στον Έρωτα και να κάνετε παραθετική αντικατάσταση στους 3 βαθμούς (θετικό- συγκριτικό- υπερθετικό)

Μονάδες 2

B2α. «Καὶ πρῶτον μὲν... τὸ πρῖν» : Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις δευτερεύουσες προτάσεις του παραπάνω χωρίου.

Μονάδες 4

Β2β. «οὐ ἂν Ἔρως ἄψηται... σκοτεινός;» : Να εντοπίσετε τις λανθάνουσες υποθέσεις του χωρίου, να καταγράψετε τους υποθετικούς λόγους (ΥΠΟΘΕΣΗ : υποθετική πρόταση/ ΑΠΟΔΟΣΗ : κύρια πρόταση) και να τούς αναγνωρίσετε. Στην συνέχεια να μετασχηματίσετε καθέναν από αυτούς στο κοντινότερο, συγγενικό του είδος.

Μονάδες 4

Β2γ. «ἐπειδὴ δ' ὁ θεὸς οὗτος ἔφυ» : Να αναγνωρίσετε την παραπάνω δευτερεύουσα πρόταση και να την μετασχηματίσετε στην αντίστοιχη μετοχή.

Μονάδα 2

Μονάδα 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Και πρώτα πρώτα - για να τιμήσω κι εγώ με την σειρά μου την τέχνη μας, όπως ακριβώς ο Ερξίμαχος την δική του- ο θεός (Έρωτας) είναι τόσο σοφός ποιητής ώστε να μπορεί να κάνει και άλλον ποιητή. Σε ποιητή, ως γνωστόν, μεταβάλλεται, ακόμα κι αν τού ήταν ξένη πριν η Μούσα, καθένας που τυχόν ο Έρωτας αγγίξει. ....

A2.

Όλες αυτές τις ιδέες του τίς συνθέτει ο Αγάθωνας σε ένα κείμενο που βρίθει λυρικών στοιχείων, έτσι ώστε να κερδίζει τις εντυπώσεις των ακροατών, ανεξάρτητα από το βάθος των ιδεών του.

Τα εκφραστικά μέσα που δίνουν γλαφυρό ύφος στο κείμενο είναι τα εξής:

1) Πληθώρα επιθέτων:

αίτιος σκοτεινός (αντιθ.)

ἄμουσος (αντιθ.) ἑλλόγιμος

πρῶτος φανός ἄριστος

2) Σχήματα λόγου

Χρήση ευθειών ρητορικών ερωτήσεων :

Πρόκειται για αποφαντικές ρητορικές ερωτήσεις που δηλώνουν έντονη κατάφαση, κατηγορηματική βεβαιότητα και ζωντανεύουν τον λόγο προσδίδοντάς του στοιχεία προφορικότητας.

Παρηχήσεις στους αυτοσχέδιους εξάμετρους στίχους :

Συγκεκριμένα στον 1ο στίχο ο Αγάθων παίζει με την παρήχηση του ν και του ρ, του γ και του λ, ενώ στον δεύτερο στίχο με την παρήχηση των ν και μ. Έτσι, ο στίχος αποκτά μουσικότητα.

Πλεονασμός :

Ειδικότερα, ο πλεονασμός της παράθεσης «άνέμων κοίτην» στο «νηνεμίαν», εκτός από την παρήχηση, «ζωγραφίζει» και ηχητικά τον ύπνο («τους ανέμους κοιμίζει») που απλώνεται αργά και μαλακά στους θλιμμένους ανθρώπους.

Πληθώρα ποιητικών λέξεων/ φράσεων/ προτάσεων :

Ποίησις, Έρωσ, ἐρᾶν, οὗ ἂν ὁ Έρωσ ἄψηται, δημιουργία, Μοῦσαι, ποίησιν τὴν κατὰ μουσικὴν, ἀνέμων κοίτην. Ποιητικό χαρακτήρα δίνουν ούτως ἢ

άλλως οι αυτοσχέδιοι εξάμετροι σίχοι με τους οποίους κλείνει το απόσπασμα.

Χρήση ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

Περίπλοκη σύνταξη, όχι απλή, παρατακτική απαρίθμηση των ιδιοτήτων του Έρωτα.

B1α.

ΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ	ΟΡΙΣΤΙΚΗ (γ' πληθ.)	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ (β' εν.)
ἄψηται	ἤψαντο	ἄψαι
δοίη	ἔδοσαν	δός
γένηται	ἐγένοντο	γενού
κατεσκευάσθη	κατεσκευάσθησαν	κατασκευάσθητι

.....
.....
.....
.....

B2α.

- «ἵνα αὖ καὶ ἐγὼ τὴν ἡμετέραν τέχνην τιμήσω»: Δευτερεύουσα τελική πρόταση επιθυμίας, εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο «ἵνα», εκφέρεται με υποτακτική για να δηλώσει το προσδοκώμενο και χρησιμεύει ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού, ενδεχομένως σε ενν. «ἐρῶ».

- «κἂν ἄμουσος ἦ τὸ πρῖν»: Δευτερεύουσα παραχωρητική πρόταση επιθυμίας-εισάγεται με το κἂν (καὶ ἄν), εκφέρεται με υποτακτική για να δηλώσει αόριστη επανάληψη στο παρόν/ μέλλον και χρησιμεύει ως επιρρηματικός προσδιορισμός της παραχώρησης, ισχυρής αντίθεσης προς το περιεχόμενο της κύριας «πᾶς γοῦν ποιητὴς γίγνεται».

ΚΕΙΜΕΝΑ

1ο κείμενο : Λυκούργου, κατά Λεωκράτους 75- 77.

Ο όρκος του Αθηναίου εφήβου.

Στο απόσπασμα αυτό από την δίκη κατά του Λεωκράτη για λιποταξία (δημόσιο αδίκημα) ο Λυκούργος παραθέτει ενώπιον των δικαστών τον όρκο που έπαιρναν οι νεαροί Αθηναίοι, κατά τον οποίο ορκίζονταν πως θα διαφυλάσσουν την ακεραιότητα και ελευθερία της πόλης και των συμπολιτών τους. Αυτό τό κάνει ο Λυκούργος, για να καταδείξει τον επίορκο Λεωκράτη.

εἰ δὲ μὴ ὁμώμοκεν, εὐθύς δηλός ἐστι παρασκευασάμενος οὐδὲν ποιήσῃ τῶν δεόντων, ἀνθ' ὧν δικαίως ἂν αὐτὸν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τιμωρήσαιοθε. Βούλομαι δ' ὑμᾶς ἀκούσαι τοῦ ὅρκου. Λέγε, γραμματεῦ.

ΟΡΚΟΣ : «Οὐ καταισχνῶ τὰ ἱερὰ ὄπλα, οὐδὲ λείψω τὸν παραστάτην ὄτῳ ἂν στοιχήσω· ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὀσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν· οὐκ ἐλάττω παραδώσω τὴν πατρίδα, πλείω δὲ καὶ ἀρείω ὅσης ἂν παραδέξωμαι. Καὶ εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κρινόντων, καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι καὶ οὐσίνας ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἰδρῦσθαι ὁμοφρόνως· καὶ ἂν τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμοὺς ἢ μὴ πείθηται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἀμυνῶ δὲ μετὰ καὶ μόνος καὶ πολλῶν. Καὶ τιμήσω ἱερὰ τὰ πάτρια. Ἱστορες τούτων Ἄγραυλος, Ἑστία, Ἐνυάλιος, Ἀθηνᾶ Ἀρεία, Ζεὺς, Θαλλώ, Αὐξώ, Ἥγεμόνη».

Καλός γε, ὦ ἄνδρες, καὶ ὄσιος ὁ ὅρκος. Παρὰ τοῦτον τοίνυν ἅπαντα πεποίηκε Λεωκράτης. Καίτοι πῶς ἂν ἄνθρωπος γένοιτο ἀνοσιώτερος ἢ μᾶλλον προδότης τῆς πατρίδος; Τίνα δ' ἂν τρόπον ὄπλα καταισχνύει τις μᾶλλον ἢ εἰ λαβεῖν μὴ θέλοι καὶ τοὺς πολεμίους ἀμύνασθαι;

παρασκευάζομαι : προετοιμάζομαι. /**δηλος ειμι** (= δηλοῦμαι) + **Κ.Μ.** : φαίνομαι. /**παραστάτης** : αυτός που στέκεται δίπλα σου στις μάχες, ο συστρατιώτης. /**στοιχῶ + δοτική** : ακολουθῶ κάποιον, στέκομαι δίπλα του στην μάχη. /**εὐηκοῶ** : υπακούω πρόθυμα. /**ἴστωρ (οἶδα)** : αυτός που γνωρίζει, ο μάρτυρας. /**Ἄγραυλος** : η κόρη του Κέκροπος που θυσίασε την κόρη της για χάρη της πόλης. /**Ἐνυάλιος** : ο θεός Ἄρης. /**Θαλλῶ** : μία εκ των θεοτήτων Ωρών. /**Ἀυξῶ, Ἡγεμόνη** : δύο από τις Χάριτες.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Από το παραπάνω κείμενο να μεταφράσετε το απόσπασμα : «**Οὐ καταισχνῶ τὰ ἱερὰ ὄπλα ... Ἱστορες τούτων Ἄγραυλος, Ἔστια, Ἐνυάλιος, Ἀθηναῖα Ἀρεία, Ζεύς, Θαλλῶ, Ἀυξῶ, Ἡγεμόνη.**».

Μονάδες 20

A2. Ποιό είναι το κοινό χαρακτηριστικό του ὄρκου που ἔδιναν οι Αθηναῖοι ἔφηβοι και σε τί ακριβῶς ο Λεωκράτης ἦταν επίορκος κατά τον Λυκούργο;

Μονάδες 10

B1α. Να δοθούν ὅλοι οι βαθμοὶ παραθέσεως των αντίστοιχων επιρρημάτων από τα κάτωθι επίθετα του κειμένου : **ἱερῶν, ἐλάττω, πλείω, ἀρείω, Καλός.**

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
ἱερῶν		
	ἐλάττω	
	πλείω	
	ἀρείω	
Καλός		

Μονάδες 5

B1β. Να μεταφερθούν οι κάτωθι ρηματικοί τύποι του κειμένου στο γ' πληθυντικό οριστικής αορίστου της ίδιας φωνής : **ὀμώμοκεν, καταισχυνῶ, παραδώσω, πείσομαι, ἀναιρῆ.**

	Γ' ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟ ΟΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΟΡΙΣΤΟΥ
ὀμώμοκεν	
καταισχυνῶ	
παραδώσω	
πείσομαι	
ἀναιρῆ	

Μονάδες 5

B2α. Να αναγνωριστούν οι υποθετικοί λόγοι του κειμένου, φανεροί και λανθάνοντες.

Μονάδες 6

B2β. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι κάτωθι τύποι του κειμένου : **ἀνθ' ὧν, ὅτῳ, πλείῳ, Παρὰ τοῦτον.**

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Δεν θα ντροπιάσω τα ιερά όπλα ούτε θα εγκαταλείψω τον συμπαραστάτη, στον οποίο τυχόν θα είμαι δίπλα στην μάχη· θα αμυνθώ για τα ιερά και τα όσια και μόνος μου και με πολλούς άλλους μαζί· .....

.....
.....

A2.

Το κοινό χαρακτηριστικό του όρκου αυτού είναι πως οι νέοι Αθηναίοι ορκίζονταν την υπεράσπιση της πατρίδας και των συμπολιτών τους από όλους τους εχθρούς, είτε αυτοί ήταν εξωτερικοί είτε ήταν εσωτερικοί. Παράλληλα, ...

.....
.....

B1α.

	ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
ιερῶν	ιερῶς	ιερώτερον	ιερώτατα
ἐλάττω	ὀλίγον	ἔλαττον /μείον / ἥττον	ἐλάχιστα /ὀλίγιστα /ἥκιστα
πλείω	πολὺ	πλέον	πλείστα
ἀρείω	εὖ	κρείττον /ἄμεινον /βέλτιον	κράτιστα /ἄριστα /βέλτιστα
Καλός	καλῶς	κάλλιον	κάλλιστα

.....
.....
.....
.....
.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αραπόπουλος, Κ., «Λυκούργου κατά Λεωκράτους, ἀρχαῖον κείμενον, εἰσαγωγή, μετάφρασις» (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Πάπυρος).
- Αραπόπουλος, Κ., «Αἰσχίνου περὶ παραπρεσβείας, ἀρχαῖον κείμενον - εἰσαγωγή - μετάφρασις - σημειώσεις» (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Πάπυρος).
- Βάμβας, Νεοφ., «σημειώσεις τοῦ Δημοσθένους : Ολυθιακοὺς, Φιλιππικοὺς, τὸν περὶ στεφάνου, τὸν περὶ παραπρεσβείας, τὸν πρὸς Λεπτίνην, τὸν κατὰ Μειδίου, καὶ εἰς τὸν κατὰ Κτησιφώντος τοῦ Αἰσχίνου, μετὰ προλεγομένων ἱστορικῶν στοιχείων, κ.τ.λ., χάριν τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας, ὑπὸ τοῦ Ἰππότου Νεοφύτου Βάμβα, καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας καὶ Ρητορικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ὁθωνος» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Χ. Νικολαΐδου Φιλαδελφέως, 1849).
- Βάρναλης Κ., Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα, εἰσαγωγή – μτφρ. – σχόλια, ἐκδ. Ζαχαρόπουλος, 1939.
- Βασιλόπουλου Ν., «Πλάτωνος Κρίτων», (Ἀθήναι, 1953).
- Βενιζέλου, Ελευθερ., «Θουκυδίδου Ἱστορίαι, μετάφρασις Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τόμος Α΄, Βιβλίον Α΄» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Βενιζέλου, Ελευθερ., «Θουκυδίδου Ἱστορίαι, μετάφρασις Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τόμος Β΄, Βιβλίον Β΄- Γ΄» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Βενιζέλου, Ελευθερ., «Θουκυδίδου Ἱστορίαι, μετάφρασις Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τόμος Δ΄, Βιβλίον Ε΄» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2011).
- Βενιζέλου, Ελευθερ., «Θουκυδίδου Ἱστορίαι, μετάφρασις Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τόμος Ε΄, Βιβλίον Ζ΄- Η΄» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2012).
- Γουδή, Δημητρ., «Πλάτωνος Πρωταγόρας καὶ Φαίδων, κείμενο, εἰσαγωγή, σχόλια γλωσσικὰ- πραγματικὰ- αἰσθητικὰ- φιλοσοφικά, καὶ ἀναλύσεις τῶν διαλόγων», νέα πλήρης ἐκδοσις (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Παπαδήμα, 1980).

- Ξεάρχου Γ., «Πλάτωνος Ἐρυξίας», (ἐκδόσεις Δίαυλος, 2015).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ἰσοκράτους Λόγοι, τόμος Α΄ δικανικοί : περὶ τοῦ ζεύγους, Τραπεζιτικός, παραγραφή πρὸς Καλλίμαχον, Αἰγινήτικος, κατὰ Λοχίτου, πρὸς Ἐυθύνοῦν Ἀμάρτυρος», ἐπιμέλεια Ἀνδριάννα Χαχλὰ (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Θεοδωράτου, Χρ., «Ἰσοκράτους Λόγοι, τόμος Β΄, παραινετικοὶ- ἐγκώμια : πρὸς Δημόνικον, πρὸς Νικοκλέα, Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι, Ἐυαγόρας, Ἑλένης Ἐγκώμιον», ἐπιμέλεια Ἀνδριάννα Χαχλὰ (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ἰσοκράτους Λόγοι, τόμος Γ΄ : πανηγυρικός, Φίλιππος», ἐπιμέλεια Ἀνδριάννα Χαχλὰ (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2006). - Θεοδωράτου, Χρ., «Ἰσοκράτους Λόγοι, τόμος ΣΤ΄ : Ἀρεοπαγητικός, Παναθηναϊκός», ἐπιμέλεια Ἀνδριάννα Χαχλὰ (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Θεοδωράτου, Χρ., «Ἰσοκράτους Λόγοι, τόμος Ζ΄ : Ἐπιστολαί, Ἀποσπάσματα», ἐπιμέλεια Ἀνδριάννα Χαχλὰ (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2006).
- Θεοδωράτος, Χρ., «Ἐενοφῶντος Οἰκονομικός», ἐπιμέλεια Κωνσταντῖνος Ποταμιανὸς καὶ Ἀνδριάννα Χαχλὰ (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Καρατσώλη, Γεωργ., «Θεματογραφία, τόμος Ι, Θουκυδίδου- Πλάτων- Δημοσθένης, μέρος Α΄» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Θεάγης, 1990).
- Καρατσώλη, Γεωργ., «Θεματογραφία, τόμος ΙΙ, Θουκυδίδου - Πλάτων- Δημοσθένης, μέρος Β΄» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Θεάγης, 1990). - Καρατσώλη, Γεωργ., «Θεματογραφία, τόμος ΙΙΙ, Λυσίας- Ἰσοκράτης- Αἰσχίνης, μέρος Α΄» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Θεάγης, 1993).
- Καρατσώλη, Γεωργ., «Θεματογραφία, τόμος ΙV, Λυσίας- Ἰσοκράτης- Αἰσχίνης, μέρος Β΄» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Θεάγης, 1994).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Ἰσοκράτους ἐπιστολαί, τόμος VIII» (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Θεάγης, 1996).

- Καρατσώλης, Γεωργ., «Δημοσθένους λόγοι, τόμος ΙΧ : ὑπὲρ Μεγαλοπολιτῶν, περὶ τῶν Ῥοδίων ἐλευθερίας, περὶ τῆς εἰρήνης» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Θεάγης, 1996).
- Καρατσώλης, Γεωργ., «Δημοσθένους προοίμια, τόμος VII» (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Θεάγης, 1994).
- Κουμανταράκη, Λυσ., «Θουκυδίδου Πελοποννησιακὸς Πόλεμος, τόμος Β΄» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Φ. Κωνσταντινίδη και Κ. Μιχαλά, 1963).
- Κουμανταράκη, Λυσ., «Θουκυδίδου Πελοποννησιακὸς Πόλεμος, τόμος Γ΄» (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Φ. Κωνσταντινίδη και Κ. Μιχαλά, 1963).
- Κοντέου, Γ., «ἐπίμετρο μεγάλο λεξικὸ ρημάτων», Γεώργιος Ράπτης και Γεώργιος Κοντέος ἐπιμέλεια ἐκδοσης (Θεσσαλονίκη : ἐκδόσεις Γεώργιος Θ. Κοντέος, 1991).
- Κωνσταντινίδη Β.Σ., Θέματα Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν, βιβλίον Α' (Θεσσαλονίκη, 1987).
- Κωστόπουλου, Κωνστ., «Ξενοφῶντος Ἑλληνικά, τόμος Γ΄, Βιβλίον Ε΄ και ΣΤ΄», ἐπιμέλεια Κωνσταντίνος Ποταμιανὸς και Ἀνδριάνα Χαχλά (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Κωστόπουλου, Κωνστ., «Ξενοφῶντος Ἑλληνικά, τόμος Δ΄, Βιβλίον ΣΤ΄ και Ζ΄», ἐπιμέλεια Κωνσταντίνος Ποταμιανὸς και Ἀνδριάνα Χαχλά (Ἀθήνα : ἐκδόσεις Γεωργιάδη, 2007).
- Λῶλος, Χρ., «Λυκούργου λόγος κατὰ Λεωκράτους, ἐκδοθεὶς» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1900).
- Μισίου, Ἄριστ., «Θουκυδίδου Ξυγγραφή, μετὰ σχολίων ἐρανοισθέντων ἐκ τῶν δοκιμωτέρων ἐκδόσεων», ἀνατύπωση (Ἀθῆναι : ἐκδόσεις Β. Βασιλείου, 1971).
- Μιστριώτου, Γεωργ., «Πλάτωνος Γοργίας, ἐκδοθεὶς μετὰ σχολίων», ἐκδοσις 2η » (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Παλαμῆδης, 1883).
- Μιστριώτου, Γεωργ., «Θουκυδίδου Ξυγγραφή, ἐκδοθεῖσα μετὰ σχολίων, τόμος Α΄» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1905).

- Μιστριώτου, Γεωργ., «Θουκυδίδου Ξυγγραφή, έκδοθεῖσα μετὰ σχολίων, τόμος Β΄» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1905).
- Μιστριώτου, Γεωργ., «Θουκυδίδου Ξυγγραφή, έκδοθεῖσα μετὰ σχολίων, τόμος Γ΄» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1905).
- Μιστριώτου, Γεωργ., «Θουκυδίδου Ξυγγραφή, έκδοθεῖσα μετὰ σχολίων, τόμος Ζ΄» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Π.Δ. Σακελλαρίου, 1905).
- Μπελεζίνη Α. καὶ Μυτιληναίου Ο., «Θεματογραφία Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς» (Ἀθήνα, 1978).
- Νάτσης, Δ., «Θεματογραφία Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, Κριτήρια Ἀξιολόγησης στὸ Ἀδίδακτο κείμενο γιὰ τὴν Β΄ καὶ Γ΄ Λυκείου» (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γρηγόρη, 2013).
- Νάτσης, Δ., «Θεματογραφία Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γιὰ τὴν Β καὶ Γ Λυκείου, σύμφωνα με τὸ νέο σύστημα διδασκαλίας», ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα, 2019.
- Νάτσης, Δ., «Συντακτικὸ- γραμματικὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς» (ἐκδ. 24Γράμματα, Ἀθήνα, 2020).
- Νικολάου, Ἰωάννου, «Πλουτάρχου Βίου», τόμος Γ΄ (ἐν Λειψία, 1837, ἀναδημοσίευση ἀπὸ δημόσια βιβλιοθήκη Βέροιας).
- Παπανδρέου, Απόστ., «Διοδώρου Σικελιώτη, Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη, τόμος Γ΄, βιβλίον Γ΄», ἐπιμέλεια ἐκδόσης Κωνσταντῖνος Ποταμιανὸς (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Γεωργιάδης, 2011).
- Ραγκαβή, Α.Ρ., «Πλουτάρχου Ἀλκιβιάδης», τόμος Γ΄ (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Διονυσίου Κορομηλά, 1864).
- Ρώσση, Ι.Θ., «σχολικὴ μετάφρασις Ἀπομνημονευμάτων Ξενοφῶντος», (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Ἰωάννου Θ. Ρώσση, 2η ἔκδοση, 1928).
- Σκουτερόπουλος, Ν.Μ., «Θουκυδίδου Ἱστορία» (Ἀθήναι : ἐκδόσεις Πόλις, 2011).
- Συκουτρῆς, Ἰωάνν., «Πλάτωνος Συμπόσιον. Κείμενον, μετάφρασις καὶ ἐρμηνεία ὑπὸ Ἰωάννου Συκουτρῆ» (ἐν Ἀθήναις : ἐκδόσεις Κάκτος, 1934).

- Τσίπρας, Κ., «διδασκαλική διατριβή : Τέσσερις Λόγοι του Δίωνος Χρυσόστομου περί Διογένους του Κυνικού», επιβλέπων καθηγητής Νίκος Γεωργαντζόγλου (Αθήναι : Ε.Κ.Π.Α., 2018).

- Δημοσθένους ἅπαντα, Τόμος ΣΤ' (έκδ .Κάκτος, 2017).

- Δίωνος ἅπαντα, Τόμος 9 (εκδ. Κάκτος, 2017).

- Ξενοφῶντος, Λακεδαιμονίων Πολιτεία (έκδ. Ζήτρος, 2003).

- Academia Scientiarum Germanica, Thucydidis Historiae I- II, Lipsiae 1832, (Αθήνα : αναδημοσιευμένη έκδοση Παπαδήμα, 1989).

- Academia Scientiarum Germanica, Thucydidis Historiae III- IV, Lipsiae 1832, (Αθήνα : αναδημοσιευμένη έκδοση Παπαδήμα, 1989).

- Academia Scientiarum Germanica, Thucydidis Historiae V- VIII, Lipsiae 1832, (Αθήνα : αναδημοσιευμένη έκδοση Παπαδήμα, 1989).

- Adams, C.D., Aeschines, Loeb Classical Library, Cambridge, MA : Harvard University Press, (Λονδίνο : William Heinemann Ltd, 1919).

- Beckby, H., Anthologia Graeca II, Heimeran, (Μόναχο : 21965).

- Burnet, J., Platonis opera. I- V, Clarendon Press, Oxford 1900- 1907, (ανατύπωση, 1967- 1968).

- Butcher, S.H. & W. Rennie, Demosthenis orationes. I- III, Clarendon Press, Oxford 1930- 1931, (Λονδίνο : ανατύπωση, 1960- 1966).

- Burt, J.O., Minor Attic Orators. II, Hyperides, Lycurgus, Loeb Classical Library, Cambridge, MA : Harvard University Press, (Λονδίνο: William Heinemann Ltd, ανατύπωση 1962).

- Jaeger W., Δημοσθένης, Διαμόρφωση και εξέλιξη της πολιτικής του, μτφρ. Δ. Καρπούζα- Καρασάββα, (Αθήνα : εκδόσεις MIET, 1984).

- Lamb W.R.M., Lysias, Loeb Classical Library, Cambridge, MA: Harvard University Press, (Λονδίνο : William Heinemann Ltd, ανατύπωση 1930).

- Lesky, A., Ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας, μτφρ. Αγ. Τσοπανάκη, (Θεσσαλονίκη : εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, 51981).

- Liddell H. & Scott R., «Μέγα Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης», μετάφραση Ξ. Μόσχου, (Αθήνα : εκδ. Ι. Σιδέρης, 2001, ανατύπωση).

- Marchant E.C., Xenophontis opera omnia, I–V, Clarendon Press, Oxford 21900- 1921, (ανατύπωση 1961–71).

- Norlin G., Isocrates. I–III, Loeb Classical Library, Cambridge, MA : Harvard University Press, (Λονδίνο : William Heinemann Ltd, ανατύπωση 1980).